

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bestuurskundige Berichten december 2000

Houdijk, R.; Bilt, B. van der; Dobbe, V.; Halem, J. van; Henstra, E.; Schouwink, M.

Citation

Houdijk, R., Bilt, B. van der, Dobbe, V., Halem, J. van, Henstra, E., & Schouwink, M. (Eds.). (2000). Bestuurskundige Berichten december 2000. *Bestuurskundige Berichten*, 15(4). Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234359>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

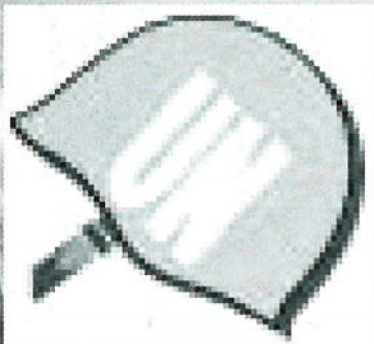
Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234359>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Bestuurskundige Berichten

December 2000

Jaargang 15, nummer 4

**VN-
Vredesmissie**

**Joegoslavië-
Tribunaal**

De Onderzoeker

Waar moet een ambitieus student in elk geval gaan praten?

Je hebt bijna je bul op zak. Dit is een belangrijk moment in je leven, omdat je aan het begin staat van een veelbelovende carrière. De volgende stap is het zoeken van een baan die bij je past. Het soort werk is daarbij vanzelfsprekend doorslaggevend, maar ook de organisatie, de cultuur en de carrièremogelijkheden zijn daarbij belangrijke factoren. Zijn dat ook jouw criteria? Dan moet je eens langs komen bij Deloitte & Touche Public Sector Services. De specifieke kennis en ervaring op het gebied van de overheid en non-profitinstellingen is samengebracht in deze adviesgroep. De volle breedte van de publieke sector wordt bediend met een compleet dienstenpakket. Hieronder vallen werkzaamheden als het uitvoeren van financiële- en kwaliteitsaudits en beleidsevaluaties, het ontwikkelen van administratieve organisaties, het implementeren van informatiesystemen en het begeleiden van Europese aanbestedingen. Daarnaast voert

Deloitte & Touche bijzondere opdrachten uit, die voortvloeien uit politieke en maatschappelijke kwesties.

Via een intensief en doelgericht opleidingsprogramma ontwikkel je je kennis en vaardigheden om in teamverband te werken in de veeleisende en boeiende adviespraktijk. Deloitte & Touche Public Sector Services biedt je een werkomgeving aan waar je je niet alleen vakmatig, maar ook als mens kunt ontplooien. And last but not least worden je aantrekkelijke doorgroeimogelijkheden aangeboden.

Door middel van een stage kun je alvast nader met ons kennis maken. Is dit precies wat je zoekt? Ook voor een baan stuur je cv naar: Deloitte & Touche Public Sector Services, t.a.v. Vera Besseling (vbesseling@deloitte.nl) Stationsplein 6, Voorburg, Postbus 90721, 2509 LS Den Haag. Tel. 070 - 300 62 75, fax 070 - 300 66 05.

Ruim 90 vestigingen in Nederland. www.deloitte.nl

Accountants | Belastingadviseurs | Consultants

g e r i c h t o p r e s u l t a a t

**Deloitte
& Touche**

Voorwoord

Naar aanleiding van het vorige nummer van Bestuurskundige Berichten zijn veel reacties binnen gekomen. De strekking hiervan was veelal, dat een tweetal artikelen eigenlijk niet gepubliceerd had mogen worden. Op pagina 3 van dit nummer vindt u een ingezonden brief van de scheidend hoofdredacteur, Joost van Halem, over de desbetreffende artikelen. Daarnaast zijn twee schriftelijke reacties van lezers opgenomen. Om in de toekomst herhaling te voorkomen, heb ik als hoofdredacteur een aantal richtlijnen opgesteld, die in het vervolg gehanteerd zullen worden bij het publiceren van artikelen. De strekking van deze richtlijnen is, dat artikelen betrekking dienen te hebben op bestuurskundig relevante onderwerpen, dat het publiceren van een artikel zo breed mogelijk gedragen dient te worden (in samenspraak met de redactieraad) en dat artikelen waarvan de verwachting is, dat ze *negatief-emotionele* reacties opwekken, niet geplaatst zullen worden. De richtlijnen hebben niet tot doel een censuur in te stellen, maar zijn slechts om herhaling van het gebeurde te voorkomen.

Het themagedeelte heeft ditmaal als onderwerp *VN-vredesmissies*. Naast een beschouwing over de uitzending van Nederlandse militairen naar Srebrenica, vindt u een artikel over het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag. Verder zijn drie, in het Engels geschreven, seminarpapers opgenomen. In volgende nummers zullen vaker goed-beoordeelde papers opgenomen worden. De redactie vraagt dan ook aan de lezers om papers in te sturen. Meegaand met de voortschrijdende ontwikkeling van het internet, omvat het themagedeelte ook een nieuwe rubriek, *Link-it!*, met daarin aan het thema gerelateerde verwijzingen naar internetsites.

Verder bevat dit nummer een nieuwe vaste rubriek, namelijk *De Onderzoeker*, waarin een medewerker van het departement vertelt over zijn/haar onderzoek. De terugkerende rubriek *Stage in het Buitenland* komt deze keer uit Ierland.

De voorbereidingen voor nummers 1 en 2 van jaargang 16 lopen al, dus u kunt binnen zeer korte tijd de nieuwe *Bestuurskundige Berichten* op uw mat verwachten. Voor nu veel leesplezier!

Ruud Houdijk
hoofdredacteur

Colofon

Hoofdredacteur
Ruud Houdijk

Redactie
Bas van der Bilt
Victor Dobbe
Joost van Halem
Evelien Henstra
Mariël Schouwink

Free-lance:
Friso de Jong
Dammes den Hartog

Ingezonden mededelingen:
Liesbeth Kapp
Wiljo Smelter

Redactieadres:
Bestuurskundige Berichten, p/a B.I.L.
Postbus 9555
2300 Leiden
telefoon: 071-5273696
fax: 071-5273979
bil@fsw.leidenuniv.nl

Website: <http://welcome.to/bil>

Redactieraad:
dr. F.M. van der Meer
dr. M.R. Rutgers

Druk: Drukkerij Faculteit der Sociale Wetenschappen

ISSN: 0920-5772
Copyright: 2000 B.I.L.

Bestuurskundige Berichten is een uitgave van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden (B.I.L.) en verschijnt viermaal per jaar. Het is niet toegestaan zonder toestemming van de redactie op enigerlei wijze het geheel of delen van dit nummer te reproduceren. Waar redacteuren op persoonlijke titel hun mening geven is dit niet noodzakelijkerwijs die van de gehele redactie.

Abonnement: Leden van de B.I.L. ontvangen Bestuurskundige Berichten gratis thuis. Voor niet leden kost een abonnement fl. 25,- per jaar. Dit dient te worden voldaan op bankrekening 56.65.22.357 t.n.v. de B.I.L. Leiden o.v.v. abonnement B.B. of op giro 9200 van de ABN-Amro Leiden o.v.v. B.I.L. rekeningnummer 56.65.22.357; abonnement B.B.

Kopij voor de redactie: Via e-mail (bil@fsw.leidenuniv.nl) of op diskette in Word formaat.

Advertenties:
Aiko de Raaf, 071-5273696

Inhoudsopgave

Ingezonden mededelingen

Joost van Halem	3
Liesbeth Kap	4
Wiljo Smelter	4

Themabijdrage: VN-vredesmissies

De malaise rond de uitzending van Nederlandse troepen naar Srebrenica	5
Onafhankelijk?!	7
Memorandum: Military Engineers and Peace Operations	10
Towards resettlement of refugees in the African Great Lakes-area	12
Link-it!	14

De Onderzoeker: Kutsal Yesilkagit 15

Memorandum: Development Aid for the Palestinian Authority 17

Stage in het Buitenland: Ierland 19

Ingezonden mededelingen

Geachte BB-lezer,

Er is heel wat stof opgewaaid door de inhoud van de opinieafdeling van de vorige BB. Op zich is dat de bedoeling van opinieartikelen. Toch had niet elk artikel geplaatst moeten worden. Een afwijkende mening in de BB zou niemand van ons moeten afschrikken; wanneer een artikel echter insinuerend en beledigend is en daarbij niet bestuurskundig relevant, dan is dat een ander verhaal.

Door een gebrek aan ervaring en misschien wel een gebrek aan accuraat inzicht op het gebied van opiniërende stukken bij de hoofdredacteur hebben veel mensen zich beledigd gevoeld door een gedeelte van de inhoud. Nu staat gelukkig in de BB: "Waar redacteurs op persoonlijke titel hun mening geven dit niet noodzakelijkerwijs die is van de gehele redactie". Niettemin is het mijn mening dat u excuses verdient van mijn kant, als toenmalig hoofdredacteur. Ik had niet alle stukken moeten plaatsen en heb dat wel gedaan, daarvoor mijn excuses.

De BB is een serieus blad van de B.I.L., een serieuze studievereniging. Wij leren van het verleden en blijven altijd naar de toekomst kijken. Er zijn dus editors aangesteld, die de hoofdredacteur assisteren bij zijn drukke taak. Tevens staat eindelijk op papier wat de B.I.L. eigenlijk verwacht van haar blad Bestuurskundige Berichten.

Ik kan u dan ook, met het volste vertrouwen, veel leesplezier in deze en toekomstige BB's toewensen.

Joost van Halem

Hoofdredacteur Bestuurskundige Berichten 1999-2000

Ingezonden mededelingen (vervolg)

Al vijf jaar lees ik af en toe het blad Bestuurskundige Berichten. Helaas moet ik bekennen dat nummer 3, jaargang 15 mij het leesplezier heeft ontnomen. Eerst werd ik teleurgesteld met een opinie van Gerrold Verhoeks over zogenaamde westerse superioriteit. Ik vind dat dit artikel op losse schroeven staat. Vele male erger nog vind ik echter het volgende artikel in dezelfde BB, dat door dezelfde student is geschreven. Dit stuk heet 'Grote handen, een kaal hoofd en een bromstem'. Buiten het feit dat dit stuk geen bestuurskundige relevantie heeft, ben ik zeer verontwaardigd over de negatieve manier waarop in dit stuk over homosexualiteit wordt gesproken. Iedereen mag zijn mening hebben, maar breng die dan wel op een normale manier. Ik ben het overigens oneens met de inhoud van het stuk 'Grote handen, een kaal hoofd en een bromstem'. Daar ik geen zin heb om de uitspraken en beweringen hier te herhalen, zal ik in dit stukje geen tegenargumenten aanvoeren. Die zijn er echter genoeg, voor een persoonlijke discussie ben ik dan ook altijd bereid te vinden. Op dit moment wil ik iedereen die met dit artikel op zo'n nare manier gepakt wordt, een hart onder de riem steken. Hopelijk wordt in toekomstige BB's door de gehele redactie(raad) kritischer gekeken naar welke stukken wel en welke niet plaatsbaar zijn.

Liesbeth Kap

Gerrold Verhoeks schrijft in het juli/augustus 2000 nummer van 'de Bestuurskundige Berichten: "Maar u zegt:". Ik protesteer tegen de vorm waarin Gerrold zijn mening profileert. Herhalen zal ik zijn opinie niet, zijn uitlatingen zijn voor mij te laag bij de grond. Ik kan je verzekeren, Gerrold, dat ik als lezer zeker niet zo iets zal zeggen als dat jij suggereert dat ik zeg. Gelukkig heb ik uit de vele reacties op jouw opinie mogen vernemen, dat heel veel mensen het oneens zijn met jouw gedachtegang en vooral met de manier waarop jij vindt dat je je mening naar buiten kunt brengen. In het artikel verwijst je onder andere naar de mening van God. Wanneer jij die mening respecteert, dan behoort jij je aan zijn tien belangrijkste geboden te houden. God laat onomstreden weten dat Christen hun naasten lief hebben, gelijk zichzelf. Aan dat gebod, Gerrold, ben je totaal voorbij gegaan!

Wiljo Smelter

De malaise rond de uitzending van Nederlandse troepen naar Srebrenica

Victor Dobbe

We schrijven medio jaren negentig als Nederlandse troepen, op verzoek van de Verenigde Naties, worden uitgezonden naar het gebied rond Srebrenica, gericht op het interveniëren bij de enclave in het oosten van Bosnië. De uitzending mondt uit in een debacle. Datgene waartoe de Nederlandse troepen werden uitgezonden - de bescherming van de plaatselijke bevolking - kan niet met succes worden bereikt. Sterker nog, de Nederlandse troepen moeten toezien hoe de plaatselijke bevolking aan genocide onderhevig gesteld wordt. Later blijkt, dat er binnen de Nederlandse rijksoverheid vele controverses bestonden met betrekking tot de uitzending van de militairen.

Aan de hand van een Parlementaire enquête werd duidelijk, dat voornamelijk de Ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie, zowel interorganisatieel als intraorganisatieel, te kampen hadden met een diversiteit aan visies ten aanzien van de besluitvorming tot uitzending van het zogenaamde Dutchbat. De verschillende actoren en factoren zijn middels een onderzoek ruimschoots belicht. Daar de betrokken ministers niet zijn opgenomen in een nieuw kabinet en het parlement zich dus niet kan bedienen van de ministeriële verantwoordelijkheid, kan men over het resultaat van de enquête twisten.

Nu zou ik graag de discussie rond dit onderwerp willen entameren door me te richten op het beschrijven en verklaren van de omstandigheden en kenmerken van de besluitvorming. Daar uitzendingsvraagstukken geregeld in Kamer aan de orde komen, zijn we er allen bij gebaat een goede toekomst

voor ons land te waarborgen door de uiterst belangrijke geschiedenis van dergelijke problematiek te kennen. Ik zal aan de hand van de nodige literatuur én mijn eigen visie uiteenzetten welke actoren en factoren van relevantie waren bij het uitzenden van Dutchbat.

De beslissingsvrijheid van Ter Beek was nihil

Ten eerste kan men de uitzending op zich splitsen in twee alternatieven geboden door enerzijds Buitenlandse Zaken en de Kamer en anderzijds Defensie. Defensie stond achter een uitzending ter versterking van een vredesakkoord, in tegenstelling tot de andere partij die achter een uitzending stond ter waarborging van veilige gebieden, vooral gericht op prestige van Nederlandse zijde. De optie voor versterking/bewerkstelling van een vredesakkoord behoorde volgens

de Minister van Defensie tot de mogelijkheden. Hij zag geen heil in het beschermen van de veiliggestelde gebieden. Bij het alternatief van Ter Beek had de militaire zijde van Defensie echter bezwaren: Dutchbat zou niet in staat zijn dergelijke operaties uit te voeren.

Verder kan ik de organisaties, instellingen of afdelingen, die voor de besluitvorming in formele zin relevant waren, posteren. De departementen Buitenlandse Zaken en Defensie, met respectievelijk de toenmalige ministers Kooyman en Ter Beek, zijn verantwoordelijk voor de totstandkoming en de uitvoering van het beleid. Dutchbat als onderdeel van de krijgsmacht en feitelijk uitvoerder van het beleid valt onder Defensie; het departement dat kan beslissen tot actie en dus in feite primair de zaken in handen heeft. Ook operationeel binnen Defensie is de Defensiestaf, gericht op het ontwikkelen c.q. ondersteunen van beleid omtrent Defensiezaken. Verder moet het

Parlement genoemd worden, de controlerende en vertegenwoordigende macht. De ministerraad, in de persoon van de Premier, dient te coördineren. Voor het contact met de Verenigde Naties, met als toenmalig hoofd Boutros-Ghali, is er een militair attaché, die onder Buitenlandse Zaken functioneert.

Als we echter kijken naar de situatie in de praktijk, wordt duidelijk dat vooral minister Ter Beek een moeilijke positie had. Hij bevond zich namelijk in een speelveld tussen de Kamer, zijn eigen Departement en Buitenlandse Zaken. Zijn beslissingsvrijheid is daardoor nihil gebleken. De Minister van Buitenlandse Zaken Kooyman daarentegen kon makkelijk een ander standpunt innemen, hij had immers geen druk met betrekking tot uitvoering én budgettaire voorzieningen voor de toekomst. Ook de militaire top kon het zich permitteren uitspraken te doen die uit de lijn van hun Minister lopen omdat zij ook mindere druk van buitenaf kennen. Ter Beek is in wezen de spil in het totale netwerk, maar door het moeilijke speelveld had hij ook minder impact op het proces. De combinatie van vertegenwoordiging, daadkrachtigheid en onafhankelijkheid had echter wel impact.

Tot slot komt bij de analyse van de informatiestroom intertijd aan het licht dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken zeer sterk stond. Daar het contact met de VN onder hun taakgebied valt hebben zij wat betreft dat netwerk een spil in handen, de militair attaché. Zo kon het ook gebeuren dat de brief van Minister Ter Beek van Defensie nooit arriveerde bij de Secretaris-Generaal van de VN, Boutros-Ghali, en dat terwijl dat schrijven een uiterst precair punt betrof, namelijk lucht

ondersteuning. Aangezien de minister van Buitenlandse Zaken, Kooyman, een prestigieus perspectief had op een eventuele uitzending en het voorstel van Boutros-Ghali tot bescherming van de veiliggestelde gebieden overeenkwam met zijn voorkeur, in combinatie met het feit de Minister van Defensie ogenschijnlijk nooit navraag heeft gedaan en er verder geen coördinatie heeft plaatsgevonden, kon het gebeuren dat de troepen onder andere omstandigheden werden uitgezonden dan verondersteld. De afwezigheid van voldoende luchtondersteuning werkte het bloederige gevolg mede in de hand. De Defensiestaf en de krijgsmacht zijn in de structuur ondergeschikt gebleven; ondanks hun bezwaar tegen uitzending vanwege effectiviteitsredenen heeft de leiding deze redenen niet meegenomen in haar besluit. De Kamer had een meer natuurlijke rol. De Kamer was vrij om beleid en functioneren te reflecteren en desgewenst te muteren. Zo heeft de Kamer ook hoog van de toren geblazen omtrent de uitzending wegens humaniteit. Vanwege de druk/autoriteit is Defensie gecapituleerd.

Het falen van Dutchbat was te voorzien

Feit is dat het departement van Defensie kan beslissen tot uitvoering, het departement beschikt immers over de expertise, middelen en formele positie. Ondanks dat Defensie de middelen had en de autoriteit bezat om het geschil te beslechten is dit niet gebeurd. Dit valt deels te verklaren door de penibele positie van de minister van Defensie Ter Beek en de voldoende vrijheid van overige spelers om hun eigen

autonome positie in te nemen. Onder druk van de Kamer, het vertegenwoordigende orgaan, en vanwege de verhindering van een congruente informatiestroom tussen Defensie en de VN door Buitenlandse Zaken, heeft een uitzending onder de verkeerde condities kunnen geschieden.

Het falen van Dutchbat was desondanks te voorzien: Defensie was op de hoogte van de bezwaren van de militaire zwaargewichten. Geen van de alternatieven had mogen worden uitgevoerd. De Minister van Buitenlandse Zaken Kooyman heeft echter zijn alternatief tot uitvoering weten te brengen. Door redenen van continuïteit van Defensie zijde en redenen van prestige van de zijde van Buitenlandse Zaken is er als het ware een osmose ontstaan tussen wenselijkheid en uitvoerbaarheid. De uitvoerders van het beleid, Defensie en consorten, moeten daarvoor de "menselijke" schade op zich nemen.

Literatuurlijst

- Bleich, A, "Verstopperij spelen rond Srebrenica", *Volkscrant*, 11 juni 2000.
- "Dossier affaire Srebrenica", *NRC Webpagina* (www.nrc.nl), mei 2000.
- Klep, C., "Inleiding: De weg naar Srebrenica", in Jellema, E., *First in, De ervaringen van de Commandant Bravocompagnie Dutchbat in Srebrenica*, Den Haag, SDU Uitgevers, 2000, pagina 14-26.
- Redactie Politiek, "Vooraf de ambtenaren botsen", *Trouw*, 26 mei 2000.

Onafhankelijk?!

Evelien Henstra en Mariël Schouwink

Op het eerste gezicht lijkt het alsof missies van de Verenigde Naties vooral gericht zijn op het sturen van manschappen naar oorlogsgebieden. De VN houden zich echter ook met andere zaken bezig, zoals de berechting van oorlogsmisdadigers. Deze internationale samenwerking op juridisch gebied blijkt uit de oprichting van het Joegoslavië-tribunaal. De omgeving van dit tribunaal bestaat uit een aantal actoren. In onderstaand artikel zullen wij beschrijven hoe het tribunaal in haar functioneren beïnvloed wordt door deze actoren.

Het Joegoslavië-tribunaal is opgericht op 25 mei 1993. Het is gevestigd in Nederland te Den Haag. Het tribunaal houdt zich bezig met het berechten van mensen, die oorlogsmisdaden hebben begaan in het voormalig Joegoslavië. Onder het voormalig Joegoslavië rekt het tribunaal het landoppervlak, het luchtruim en de territoriale wateren van de voormalige Socialistische Federale Republiek van Joegoslavië. Hierbij worden alleen de schendingen van de mensenrechten sinds 1 januari 1991 in ogenschouw genomen. De handelingen waarvoor iemand opgepakt kan worden zijn: moord, genocide, onderdrukking, deportatie, opsluiting, marteling, verkrachting, vervolgingen op ras, op politieke en religieuze gronden en andere niet-humane handelingen. De aanklager van het tribunaal stelt een onderzoek in naar gepleegde misdaden op basis van informatie, die verkregen is uit iedere mogelijke bron; in het bijzonder regeringen, organen van de Verenigde Naties en internationale samenwerkingsverbanden en organisaties, die niet

tot de overheden behoren. Het tribunaal bestaat uit drie organen; te weten een tweetal gerechtelijke kamers, de openbaar aanklager en een ondersteunende dienst. De kamers bestaan uit elf onafhankelijke rechters, waarbij iedere rechter over een andere nationaliteit moet beschikken. Financieel gezien valt het Joegoslavië-tribunaal rechtstreeks onder de Verenigde Naties. Zij verstrekken het budget aan het tribunaal. Verder heeft het tribunaal geen ontvangsten van derden.¹

Het tribunaal dient onafhankelijk te zijn om niet de schijn van subjectiviteit te wekken

Onafhankelijkheid gewenst
Zoals eerder opgemerkt, heeft het tribunaal te maken met een aantal actoren in haar omgeving. De belangrijkste hiervan zijn: de Verenigde Naties, de regering van de Joegoslavische Federatie en Nederland. Naar onze mening is het

van het allergrootste belang, dat het tribunaal onafhankelijk van deze actoren kan optreden. Enkele redenen zullen besproken worden.

Ten eerste zou de afhankelijkheid van een bepaalde organisatie of land de legitimiteit van het tribunaal kunnen schaden. Wanneer er bijvoorbeeld meerdere rechters over dezelfde nationaliteit beschikken, kan het risico ontstaan, dat de nationale politieke visie op het voormalig Joegoslavië te veel de overhand krijgt. Legitimiteitsverlies is dan onvermijdelijk. Vertegenwoordigers van andere landen zullen het tribunaal dan verwijten, dat het niet objectief oordeelt.

Ten tweede kan, zoals eerder gezegd, iedere mogelijke bron bewijsvoering aanleveren. Het gevaar dreigt hierbij, dat informatie van bepaalde bronnen -door eerder behaalde resultaten of een bepaalde reputatie- prioriteit krijgen boven de informatie, die aangedragen is door andere bronnen. Een voorbeeld hiervan zou wellicht kunnen

zijn, dat de bewijsvoering, die aan-geleverd is door de VN-troepen ter plaatse belangrijker wordt geacht dan de bewijsvoering, die aan-geleverd is door een mensen-rechtenorganisatie, zoals Amnesty International. Bovenstaande situa-ties zijn slechts denkbeeldig. Zij geven echter aan, dat onafhanke-lijkheid zeer belangrijk is.

Ten derde is het voor een recht-sprekend orgaan ook gewenst om onafhankelijk te zijn. Dit in het ka-der van de Trias Politica leer van Montesquieu. Die zegt dat het het beste is, als de wetgevende, de uit-voerende, en de rechtsprekende macht niet in handen zijn van het-zelfde orgaan. Door deze scheiding is er gegarandeerd dat er in vrij-heid gehandeld kan worden. Te-vens hebben de organen de moge-lijkheid om elkaar te controleren.² Het tribunaal is een rechtsprekend orgaan, dus is het noodzakelijk, dat zij onafhankelijk is. Ook bestuur-lijke en politieke inmenging van de Verenigde Naties is dus niet ge-wenst.

Onafhankelijk!

We hebben in het voorgaande aan-gegeven waarom het tribunaal onafhankelijk dient te zijn. In de wer-kelijkheid zijn er volgens ons drie factoren, die de onafhankelijkheid ook daadwerkelijk bieden.

Allereerst is de onafhankelijkheid van het tribunaal mede gegaran-deerd, doordat zij is opgericht van-uit de VN. De VN is een samen-werkingsverband van landen, waarbij geen enkel land vanuit politiek oogpunt het overwicht kan hebben. Wel hebben enkele grote landen het veto-recht. Misschien is dit de reden dat het tribunaal in Nederland gevestigd is. Nederland is in de ogen van de VN immers een klein land zonder veto-recht.

Wanneer het tribunaal gevestigd zou zijn in bijvoorbeeld de Vere-nigde Staten zou men kunnen zeg-gen, dat dit land toch de overhand heeft.

Kostunica moet meewerken aan het Joegoslavië Tribunaal

Ten tweede is het tribunaal finan-cieel onafhankelijk. Zij krijgt alleen een budget van de VN en niet van derden. Wanneer dit wel het geval zou zijn, zouden de andere finan-ciële bronnen hun financiële posi-tie kunnen gebruiken om invloed uit te oefenen op het handelen van het tribunaal. Uiteraard is het tri-bunaal op deze manier wel enig-zins afhankelijk van de VN; echter de VN verstrekt alleen financiële middelen en heeft verder geen rechten om zich met het te voeren beleid en de rechtspraak te be-moeien. Deze actor heeft dan ook weinig invloed op de onafhanke-lijkheid van het tribunaal.

Ten slotte is het tribunaal gevestigd op Nederlands grondgebied. De Nederlandse regering heeft hier verder geen zeggenschap over. Echter, de oorlogs-misdadigers zitten in voorarrest in het Huis van Bewaring in Scheveningen. De condities van Nederlandse gevan-genissen zijn in veel ge-vallen beter dan die in het buitenland. Wanneer de omstandigheden slecht zouden zijn, kunnen ad-vocaten dit aanvoeren als argument voor het slecht functioneren van het tri-bunaal. De legitimiteit

van het tribunaal kan hierdoor aan-getast worden.

Of toch afhankelijk?

Er is echter één factor, die volgens ons de onafhankelijkheid kan aan-tasten. Het tribunaal is voor de be-rechting van oorlogsmisdadigers afhankelijk van de medewerking van de politieke leiders van het voormalig Joegoslavië. Tevens moet de regering van Joegoslavië het tribunaal erkennen als het rechtsprekend orgaan ten aanzien van de mensen, die op het grond-gebied van het voormalig Joego-slavië oorlogsmisdaden hebben begaan. Wanneer de regering van Joegoslavië dit tribunaal niet zou erkennen, ontstaat de situatie, dat deze regering de misdadigers in eigen land kan berechten. Dit is in internationaal perspectief echter niet de bedoeling, aangezien de opbouw van een democratische rechtstaat in het voormalig Joego-slavië nog in volle gang is en dit proces eerst nog verder moet wor-den voortgezet. Bovendien is het weigeren van medewerking aan het Joegoslavië-tribunaal strafbaar vol-gens het Internationaal recht en dat kan de nieuwe president van Joe-goslavië, Kostunica, zich niet ver-oorloven, aangezien hij wil terug-keren binnen de gelederen van de

internationale gemeenschap. Na de verkiezingen in Joegoslavië en de val van Milosevic, die daarop volgde, is Vojislav Kostunica de nieuwe president van de Joegoslavische Federatie. Hij is een nationalist en op basis daar-van zou men kunnen concluderen, dat hij eerder geneigd zal zijn om de oorlogsmisdadigers in eigen land te berechten.³ Desondanks heeft Kostunica verklaard, dat hij met het tribunaal wil samenwer-ken. Hij heeft het echter niet zijn hoogste prioriteit genoemd, want hij vindt, dat de democratie in het land eerst geconsolideerd moet worden. Hij erkent, dat er misda-den gepleegd zijn onder het re-gime-Milosevic en hij is ervan overtuigd, dat Milosevic ooit ergens terecht zal staan, maar Milosevic is op dit moment nog niet gearres-teerd, omdat er te veel andere prio-

riteiten zijn.⁴

Conclusie

Concluderend kan gesteld worden, dat er vele factoren zijn, die de onafhankelijkheid van het tribunaal bevestigen. We hebben ook een tweetal afhankelijkheidsrelaties beschreven. Het lijkt ons echter, dat zij slechts een geringe rol spelen. Uiteraard is de medewerking van de regering van Joegoslavië van essentieel belang, maar Kostunica is bereid om zijn medewerking te verlenen. Hierdoor zal het tribunaal waarschijnlijk ook in de toekomst haar taak kunnen uitvoeren. De taak van het tribunaal eist onafhan-kelijkheid en volgens ons wordt aan die eis voldaan. Mocht de onafhankelijkheid in de toekomst in gevaar komen, dan zal daar onge-twijfeld vanuit diverse hoeken ac-tie tegen worden ondernomen.

Noten

¹ <http://www.un.org/icty/basic/statut/statute.htm>

² McClelland, J.S., "A History of Western Political Thought", Lon-den en New York, Routledge, 1996, p. 325-335.

³ <http://www.nrc.nl/W2/Lab/Milosevic/>

⁴ <http://www.trouw.nl/355024284.html>

GEZOCHT:

redacteuren en freelancers

Vind je het leuk om te schrijven?
Zou je in teamverband willen werken aan een viermaal per jaar uitkomend tijdschrift?

*Kom bij de redactie van Bestuurskundige Berichten of word freelancer!
Kom naar de B.I.L.-kamer en vraag naar Ruud Houdijk!*

Memorandum: Military Engineers and Peace Operations

Joost van Halem

One of the goals of the UN is peace and security in the world. Through peace keeping and enforcing operations peace can partly be reached. To make the world secure for future revival of ended conflicts the international community helps rebuilding countries after a conflict. A lot of Non Governmental Organizations (NGO's), United Nations Organizations (UNO's) and Intergovernmental Organizations (IGO's) are engaged in this rebuilding-process. They do this via loans, investments,

advises, training, deployment of aid workers and they give direct material-, financial- and foodaid. The question of adequate shelter as one of the first necessities of life is often forgotten. Tents cannot serve as adequate shelter for long. Housing therefore should be a priority and when a whole community wants to function well it also needs good infrastructure.

Military engineers into action when war has stopped

Adequate shelter for all is one of the goals the United Nations Centre for Human Settlements (UNCHS) has set for itself. Achieving this right after a conflict is very difficult. It costs a lot of time to get the proper resources and people on the spot, whether they come from UNCHS or other organizations. The UN could provide adequate shelter for via the deployment of peace forces already there. Especially military engineers are capable of (re)building houses and infrastructure directly after the ending of a crisis. UNCHS could try to promote their deployment with the Secretary General.

UNCHS factors to take into account

The UNCHS is not very well known in the world. It needs every support it can get from countries to achieve its goals. Interference in difficult questions of peace operations could lead to gaining more enemies than friends. Extended deployments of military engineers would cost member states more money and soldiers not

Peace is more than the absence of war

all countries have in abundance. It would rise the burden of peace operations, which they already are for many countries. We should prevent a Pyrrhusvictory by succeeding here but loosing on other fields like financing, which would then have to come from member states not happy with the UNCHS.

The design of peace operations is not a task of UNCHS. It has experience in designing nor planning such military operations. The

military in the UN could make the UNCHS look ridiculous by proving that such deployment would mean a disaster for planning or, even worse, for the security of the men on the ground. Even when it is accepted, when things would go wrong during or after the deployment of military engineers, it would have its backlash on the UNCHS as advocates of their deployment.

It is UNCHS policy to 'learn people how to fish', not to simply 'give people fish'. In our own organization people will find it hard to understand why we suddenly changed our policy by simply 'giving' people houses and infrastructure. A solution for this could be that the engineers would train or hire locals for the work.

The deployment of military engineers on the other hand would be a very effective way of reaching our goal of adequate shelter for all very soon after a conflict. When the engineers would hire locals the money these people earn would be an indirect investment in the local

economy. As such development of a region could be started. It will boost up further economic development.

For building up a community much more should be done: health care improvement and the building up of good governance for example. This is what the UNCHS is good at and perhaps it is best to just stay with our core business and leave other organizations do theirs.

UN factors to take into account

Increased and longer deployment of soldiers in all peace operations as a principle must have support of the big countries. It therefore would be wise to sound them on this before going public with it. At this moment it already is difficult to gather enough soldiers for all peace operations. Increased deployment of military engineers would make it even harder for the Secretary General to 'fill all vacancies'. Ordinary soldiers are difficult to get, well trained and equipped military engineers are even harder to get. Especially developed countries have these kind of soldiers and thus the burden of this plan would rest on the shoulders of the developed countries that already pay for most of the operations. They will not be happy with the plan and neither will the poorer countries. Their soldiers are making good money when they work for the UN. Their part in operations would decrease when specialized military engineers would relatively increase in numbers.

Countries would probably want to be in charge of the build up of their countries themselves. They would just want the money so that they can spend it as they consider it best. The UN as a whole is just learning how to adjust development aid to

local needs, 'parachuting in' military engineers would thwart this policy completely. However, before people can rebuild their own community they need adequate shelter and roads for transportation and communication.

International factors to take into account

Aid organizations are being threatened by this plan. Less building-up work will be left for them to do. This also is the case for local building companies who usually build up houses and infrastructure.

UNCHS should stay with what it is good at

The risk of strengthening the infrastructure with direct UN-peace-operations money is that this money will be more politicized than it already is. The money will be used as direct support for the ruling party in a certain region since they would be in charge of the use of the new houses and infrastructure.

Important is that the conflict is really over. Otherwise the new houses and infrastructure could be destroyed very soon after they are finished because of a violent revival of the conflict.

While hiring local companies a lot of money is lost through bribing. By deploying military engineers this problem is prevented. The biggest housing and infrastructure problems can thus be solved relatively cheap and fast.

Issuing positive advice about deployment of military engineers

It would be as fast way of reaching UNCHSs goals and would boost up local economic development.

Abstaining from issuing advice

On other fields UNCHS needs support of member states who could very well be opposed to this plan. By abstaining negative consequences for UNCHS as initiator of the plan could be prevented. UNCHS should stay with what it is good at and not get involved into military operations. Aid organizations and building companies will not feel threatened, this would prevent more enemies for UNCHS.

Issuing negative advice about military engineers

For the Secretary General it will be easier to get enough well equipped soldiers for peace operations. It will prevent increased politicization of peace operation money and prevent accusations of supporting a form of paternalistic development aid. Negative advise however will damage UNCHSs image of an aid organization that fights for the victims.

Conclusions

Positive advice could improve the situation for the ordinary people in the conflict area. Abstaining will prevent more enemies in the UN, under NGO's and local companies. A negative advise will ease the job of the Secretary General and improve the image of the UN. Although ordinary people in the street are our main concern, we should not make it impossible to help them in the future via our normal programs. UNCHS should not damage its image and therefore abstain from issuing advice on this matter.

Towards resettlement of refugees in the African Great Lakes-area

Dammes den Hartog

Since the outbreak of several conflicts in the early 1990s, the African Great Lakes-area has had to deal with a great number of refugees of different origin. In 1994 conflict arose in Rwanda, causing a stream of over 2 million refugees to spill over the nation's borders into the (then republic of) Zaire, Burundi and Uganda. Conflict in neighbouring Zaire, caused another stream of refugees to wash over the region. Despite new conflicts in the new Democratic Republic of Congo, the region has known some sort of stable peace since December 1999; Peacetalks are being held in Burundi and war in Rwanda is practically over.

Since certain groups of refugees are already returning home on their own initiative, now is the time to channel the resettlement of these refugees. Until now the United Nations High Commissioner for the Refugees (UNHCR) has always dealt with this problem on a nation-state basis. This approach offers a reasonable amount of problems. First, there is no formalised deliberation *between* the countries in question on how to handle this question. This means that UNHCR has to perform the very difficult role of messenger between these countries, without getting the countries into contact on a multi-lateral basis. Second, groups of refugees often consist of one ethnic group. As their ethnicity is the binding factor within the group, there is often no real trust or perceived kinship with the federal government. Hence, UNHCR is then addressing the wrong actors. To counter these problems this policy memorandum discusses the possibility of a regional approach to the refugee-problem monitored by UNHCR.

Goal

The goal of a regional approach to the refugee-problem in the African Great Lakes-area is to channel the resettlement of refugees without triggering new conflict that might affect the whole region. By expressing this goal it becomes evident that regional deliberation is necessary and worthwhile to guarantee the safety and prosperity of the entire region.

Approach

The regional approach must come in to action through a Regional Board headed by UNHCR. The members of this board must be representatives from the different nation-states and representatives from the different ethnic groups. Through these formalised meetings they are encouraged to work on the safe resettlement of the different groups of refugees. In order to ensure full representativeness of the Regional Board all actors are encouraged to join. This means in particular without prior consultation of the nation-states as

to which ethnic groups to invite. UNHCR will play a neutral role of heading the Board, and making sure all decisions are fully carried out in joint force. Full formalisation will be provided for by making the Board the direct responsibility of UNHCR and by ratification on nation-level.

General advantages

Applying a regional approach in the form of a Regional Board will provide a number of advantages; not only for the region as a whole but also for the difficulty of the task of UNHCR.

- * Nations and different ethnic groups will get the chance to freely discuss and deliberate on possible ways of- and priorities in the resettlement of refugees.
- * Structural risk factors can be easier and earlier identified.
- * Formalisation of a Regional Board can provide a clearer legal basis for possible intervention by the joint forces of the Board or the UN.
- * A Regional Board can provide

for a better integration and understanding of the federal governments and the different ethnic groups.

- * Possible new conflicts can be easier identified and prevented.

A formalised Regional Board can provide for a better overall understanding between the various actors. At the same time it finds a perfect way around a number of problems relating to international action. First, there is always the problem of limitations of action for external players (UNHCR in this case). In this set-up the external player does not have an enforcing role, but rather a facilitating one. Second, usually problems arise in relation to the basic principles of sovereignty of a nation-state. In this set-up nation-states have chosen to be part of finding a solution and therefore will not challenge the carrying out of that solution. Third, it offers the best guarantee for the right to self-determination of the people. They are represented in the best way possible. Fourth, besides questioning the responsibilities of nation-state leaders it also questions the responsibilities of local ethnic leaders and involves them in the process of finding a solution.

Hurdles-to-be-taken

Since there are hardly any disadvantages to the Regional Board, it is better speak of certain limitations or hurdles-to-be-taken. In this respect the first condition for the safe resettlement of refugees must be stable peace. The development of stable peace in this area encounters a number of difficulties. These difficulties relate to two major threats. First, conflict in this area, unlike popular belief, does not originally stem from diversity. Rather it stems from pov-

erty, underdevelopment and political systems that marginalize or have marginalized large parts of the population for a long period of years. The ethnic conflicts that have arisen are mere consequences of those factors. In order to eliminate ethnic segregation and promote integration these above mentioned factors have to be countered. This is a long-term-process and therefore does not offer much hope for the short-term future. Still, open communication through the Regional Board might eliminate prejudice points of views and spark new enthusiasm for a multi-ethnic society. Second, a lot of weapons are still held by ex-combatants and the general public. In case of disputes it is not difficult to mobilise a large part of society. Therefore society always lies under the threat of lurking violence. It is therefore crucial that representation in the Regional Board requires a complete cease-fire, abolition of violence and where possible disarmament of the general public and plundering militia.

The second hurdle to take is to interest the actors in joining the General Board. As mentioned above these conflicts stem from years of poverty and in some cases oppression by the government. It is therefore not likely that all actors will want to sit at the same table discussing their combined future. Hence, UN diplomacy plays a vital role in interesting the various actors, emphasising their joint responsibility for the keeping of peace and economic development.

Third, the Regional Board will need funding. Not only funding for its programmes but also for organisational costs. Since the Board will be the direct responsibility of UNHCR, a part of the funding has to come from the

UN. The other part has to be funded internally, meaning by the various members. A specific key for costsharing has to be thought out.

Concluding, long-term problems like poverty and armament are still the underlying causes for ethnical conflict in the African Great-Lake Region. These problems have to be solved in order to ensure safe resettlement of refugees and permanent abolition of violence. Opening communication between the different parties might be one step in the direction of solving these problems. Through formalisation in a Regional Board the objective of open communication is best assured and maximized.

Bibliography

* *Africa in a Vicious Circle*, Els de Temmerman, adaptation of the Muller Lecture which Ms. De Temmerman delivered on 17 April 2000 for the Netherlands Association for International Affairs.

* *Can Africa claim the 21st Century?*, New York: World Bank, 2000.

* Kostner, M., *Towards inclusive and sustainable development in the Democratic Republic of the Congo*. New York: World Bank, 1999.

* *Preventing Violent Conflict - A Swedish Action Plan*, Regeringskansliet UD, Stockholm, 1999.

* Ray, James L., *Global Politics*, New York: Houghton Mifflin Company, 1998.

* Reliefweb: *Rwanda: Inter-Agency Humanitarian Situation Report Aug- Sep 2000*, 30 September 2000.

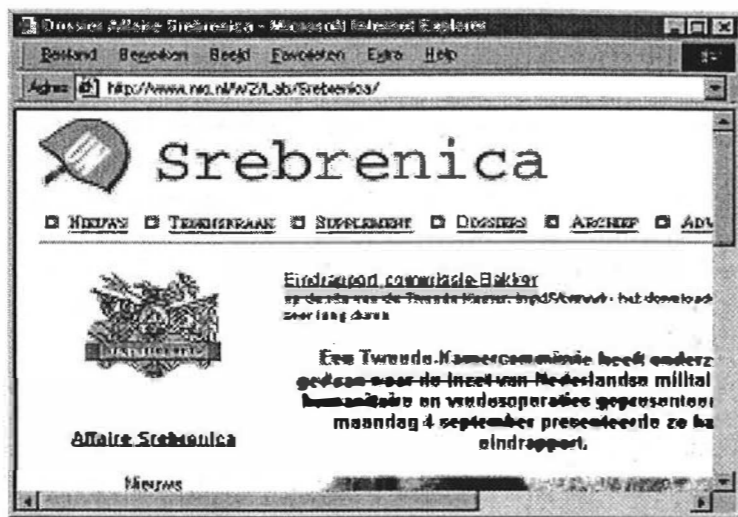
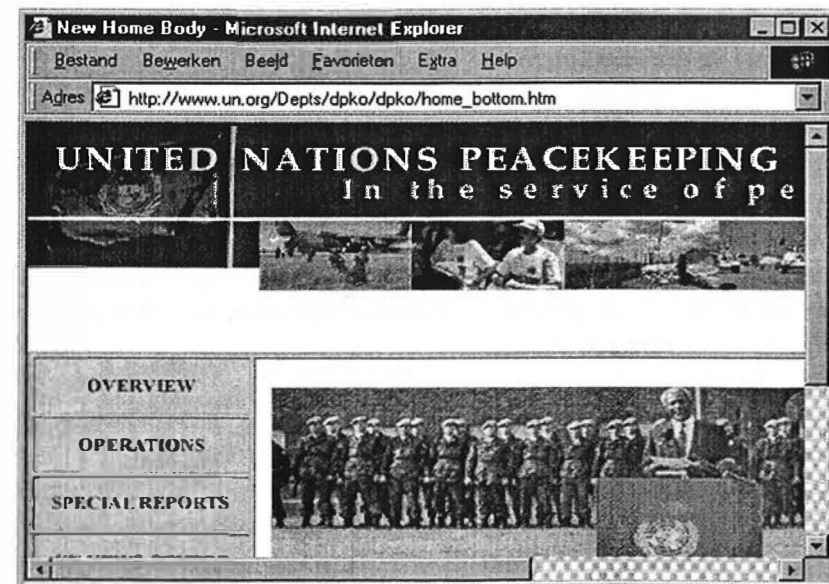
* Reliefweb: *Unicef Humanitarian Action: Republic of Congo update*, 12 October 2000.

* Reliefweb: *UN Integrated Regional Information Network for Central and Eastern Africa (IRIN-CEA)*, Update 1044 for the Great Lakes, 2 November 2000.

Link-it! VN-Vredesmissies

Voor informatie over vredesmissies ligt de website van de Verenigde Naties (<http://www.un.org>) natuurlijk het meest voor de hand. Het hoofdmenu 'vredesmissies', met informatie over de diverse aspecten van vredesoperaties, vind je op http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/home_bottom.htm. Op deze pagina staat ook een mooi citaat van Secretaris-Generaal Kofi Annan over vredesmissies: *The first United Nations peacekeeping operation was "an attempt to confront and defeat the worst in man with the best in man: to counter violence with tolerance, might with moderation, and war with peace. Since then, day after day, year after year, UN peacekeepers have been meeting the threat and reality of conflict, without losing faith, without giving in, without giving up."*

Een overzicht van alle lopende VN-missies staat op de pagina http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/cu_mission/body.htm. Wie iets wil weten over het gesprek van de dag in Nederland (althans, als het gaat om vredesmissies) moet de pagina van UNMEE eens opzoeken. Op http://www.un.org/Depts/dpko/unmee/body_unmee.htm wordt een overzicht gegeven van de operaties in de grensstreek van Ethiopië en Eritrea. Het mandaat van UNMEE is er te vinden, samen met gegevens als maximale troepensterkte (4.200 man), *force commander* (majoor-generaal Patrick C. Cammaert) en vele andere feitjes en weetjes. Laten

we echter niet vergeten, dat men over een andere Nederlandse vredesmissie natuurlijk ook nog niet is uitgepraat. Het VN-rapport over de val van Srebrenica is te vinden op <http://www.un.org/peace/srebrenica.pdf>. Een uitgebreid dossier van de Nederlandse berichtgeving over de val, wordt geboden door het NRC-Handelsblad op <http://www.nrc.nl/W2/Lab/Srebrenica/>. Het NRC heeft trouwens ook dossiers over Oost-Timor (<http://www.nrc.nl/W2/Lab/Oost-Timor/>) en Kosovo (<http://www.nrc.nl/W2/Lab/Kosovo/>).

Het Ministerie van Defensie biedt op <http://www.mindef.nl/missies/index.html> een overzicht van alle lopende en afgeronde VN-operaties met Nederlandse deelname. De besluitvorming rond uitzending van Nederlandse militaire is recentelijk uitgebreid onderzocht door de commissie Bakker. Op <http://www.overheid.nl/op/> kan gezocht worden naar kamerstukken over uitzending en vredesmissies onder publicatienummer 26454.

Vredesmissies zijn diep ingebed in het geheel van VN-organisaties. Diverse organisaties zijn betrokken tijdens, maar ook na missies. Het Joegoslavië Tribunaal (<http://www.un.org/icty/>) is een voorbeeld daarvan. Een overzicht van alle VN-organisaties met hun websites kan je vinden op <http://www.un.org/aroundworld/map/>.

De Onderzoeker: Kutsal Yesilkagit

In deze vaste rubriek vertelt een medewerker van het departement bestuurskunde over zijn of haar onderzoek.

Ruud Houdijk

Nog eenmaal per week kun je hem tegenkomen op de vijfde verdieping, alwaar hij momenteel nog samenwerkt met Jouke de Vries en Frits van der Meer. Per 1 januari 2001 zal hij echter Leiden achter zich laten en op avontuur gaan in Utrecht. Tien jaar Leiden zal dan bekroond worden met de doctorstitel en natuurlijk met veel herinneringen aan het Wetenschappelijke Onderzoek (met hoofdletters). *De Onderzoeker* verhaalt over zijn ervaringen in de wetenschap en zijn liefde voor het onderzoek: vrij verslag van een interview met dr(s). A.K. Yesilkagit.

Onder het genot van een kop koffie vraag ik Kutsal naar zijn beweegredenen voor het promoveren. Waarom is hij na zijn studie niet de vrije arbeidsmarkt ingestroomd, maar heeft hij gekozen voor een aanzienlijke verlenging van zijn loopbaan aan de universiteit? Kutsal antwoordt me, dat de kiem van zijn wens te promoveren lag in zijn liefde voor het schrijven. Vanaf het derde jaar van zijn studie bestuurskunde kwam in toenemende mate de nadruk te liggen op het schrijven van papers. De vele schrijfopdrachten konden bij hem wel op waardering rekenen. Ook het uitvoeren van een eigen onderzoek, zoals de huidige studenten doen bij het vak Methoden en Technieken 3, vond Kutsal erg leuk. De combinatie van je verdiepen en inlezen in de stof en graven naar het onbekende om vervolgens op basis daarvan te komen tot verklaringen van verschijnselen in de empirie, was en is voor hem een uitdaging. Promoveren is natuurlijk niet alleen onderzoeken. De drie taakstellingen van universitair medewerkers strekken zich immers, naast het onderzoek, ook uit over onderwijs- en bestuurlijke ta-

ken. Als Universitair Docent verdeel je je tijd doorgaans fifty-fifty over onderwijs en onderzoek. Voor Kutsal, als AIO (assistent-in-opleiding), ligt die verhouding anders: hij besteedt zo ongeveer twintig procent van zijn tijd aan onderwijs, tegenover tachtig aan onderzoek. Dit betekent niet, dat Kutsal geen plezier beleeft aan het doceren, in tegendeel zelfs: hij ontleent veel voldoening aan het geven van onderwijs. Het leukst vindt hij moeilijke vragen van de studenten. In-

De grammatica van het onderzoeken kun je leren...

dien je als docent de studenten zover kan krijgen, dat ze hun oorspronkelijke terughoudendheid overwinnen en blijf geven van een kritische kijk op de stof, dan ben je voor een groot deel geslaagd in je opzet. De docent is er immers om de student academisch te schoolen. Dit wil zeggen, dat de student aan het einde van zijn opleiding in staat moet zijn holle frasen te doorzien en ze te onderscheiden van waardevolle informatie. In de hui-

dige kennissamenleving komt er namelijk zoveel informatie op je af, dat je ervoor moet waken niet overspoeld te worden en te verdrinken in de informatiestroom. Je moet uit de massa aan informatie goede kennis kunnen destilleren. Studenten moeten daarom ten alle tijde kritisch blijven en de informatie van de docent niet zomaar voor waar aannemen.

Als ik aan Kutsal vraag, wat volgens hem kenmerkend is voor onderzoek in de bestuurskunde, leunt hij voorover en begint hij geanimeerd en geëngageerd te praten. Hij vertelt dat liefde voor politiek en bestuur de drijfveer is van een bestuurskundige onderzoeker. Je moet de schoonheid van het politieke spel kunnen inzien. Je moet willen weten wat mensen drijft, hoe met macht wordt omgegaan en hoe ideeën worden omgezet in acties. De grammatica van het onderzoeken kun je leren, maar gedrevenheid om te willen begrijpen en verklaren is onontbeerlijk. Als ik hem vraag of studenten die gedrevenheid, die drijfveer ook hebben, beaamt Kutsal dat. In eerste instantie moet je als docent bij de studenten

veel weerstand overwinnen. Aan het begin van een cursus ervaart driekwart van de studenten, dat ze papers "moeten" schrijven. Na verloop van tijd ontstaat er onder de studenten echter een zeker enthousiasme over het onderwerp, hetgeen voor de docent zeer bevredigend is. De studenten praten zichtbaar met glimmende ogen over het onderwerp en je merkt dat ze als het ware "onder de huid van de bestuurders en organisaties willen kruipen".

Er is niet één theorie waar Kutsal helemaal prat op gaat. Je moet volgens hem ook nooit één theorie als uitgangspunt nemen voor al je onderzoek. Je moet immers kritisch

blijven, ook (of misschien wel juist) ten opzichte van theorieën. Het uitgangspunt van onderzoek ligt eigenlijk altijd in de empirie. Je interesse wordt opgewekt door een bepaald fenomeen; je wordt gegrepen door een empirisch probleem. Dan pas komen de theorieën. Een theorie is niet meer dan een instrument om een empirische puzzel op te lossen. Theorieën zijn echter nooit alles-verklarend. Misschien komt Kutsal ooit nog wel eens met zijn eigen theorie, die dan bijvoorbeeld zou kunnen gaan over identiteitspolitiek: identiteit is niet perse een vast gegeven, maar kan in zekere mate gevormd en opgelegd worden. Deze interesse van Kutsal kan gezien worden in het

Van 1990 tot 1995 studeerde Kutsal Yesilkagit (1970) bestuurskunde aan de Universiteit Leiden, samen met onder andere Liesbeth Heyse en

Frans Jorna. Van december '95 tot augustus '96 werkte hij, als onderzoeker-assistent, samen met dr. Jouke de Vries aan een onderzoek in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Dit resulteerde in een gezamenlijke publicatie onder de titel *Ideas of self-regulation in Dutch Fishing Policy: The problem of collective action*, uitgebracht door het 'Netherlands Institute of Government' (NIG). Later volgende, eveneens samen met De Vries, het artikel *Core Executives and Party Policies: privatisation in the Netherlands* in het tijdschrift *West European Politics*. September 1996 startte Kutsal met zijn promotieonderzoek. Onder supervisie van prof.dr. James Björkman werkt hij sindsdien aan een onderzoek voor de 'Research School of

Asian, African, and Amerindian Studies' (CNWS) binnen het zogenaamde *research cluster* 'State-Society Relations in the Contemporary Developing World'. Het onderzoek behelst een studie naar beleidsverandering binnen militaire regimes, in casu het onderwijsbeleid onder drie militaire dictaturen in Turkije. Voor een uitvoerige bestudering van alle relevante literatuur en documenten bracht Kutsal 3 maanden door in Turkije, spittend in archieven en bibliotheken. Vier jaar onderzoek, vier jaar lezen en herlezen, schrijven en herschrijven, resulteerde afgelopen maand in een eerste versie van zijn proefschrift. Komend voorjaar zal Kutsal op basis van zijn onderzoek ook daadwerkelijk promoveren. Met zijn *Policy Change under Military Rule* zal Kutsal de felbegeerde doctorstitel in de wacht slepen. Na een vruchtbare periode aan de Universiteit Leiden, zal Kutsal volgend jaar ten slotte Neerlands oudste universiteit verruilen voor de nieuwe bestuurskundeopleiding van Mark Bovens aan de Universiteit van Utrecht.

verlengde van zijn promotieonderzoek over militaire dictaturen.

...maar gedrevenheid is onontbeerlijk

Hoe hij over tien jaar zal zijn en wat hij dan zal doen, weet Kutsal nog niet zo. Wel kan hij zeggen, dat hij waarschijnlijk niet in het bedrijfsleven of in de advieswereld terecht zal komen. Het liefst blijft hij bij een universiteit werken, mogelijk buiten Nederland, en internationaal publiceren is zeker iets wat hij graag zou willen. Dat Kutsal niet snel in de consultancy terecht zal komen, moet gezien worden in het licht van het onderscheid dat hij maakt tussen theorie en advisering. Zonder het een is het andere niet mogelijk, maar beide tegelijkertijd goed doen, gaat volgens hem niet. Verklaren, op grond van theorie, is namelijk een wezenlijk andere "tak van sport" dan prescriptie. Welke van de twee een wetenschapper doet is zijn/haar eigen keuze. Hijzelf ziet het als zijn taak om dat wat je onderzoekt, mee te geven aan de samenleving. Als wetenschapper sta je niet los van de werkelijkheid: als bestuurskundige kan je niet zonder het openbaar bestuur en aan de andere kant kan het openbaar bestuur veel aan jou hebben. Je bent er om inzichtelijk te maken. Het maakt niet uit of je adviezen geeft en zegt "zo moet het" of dat je ambtenaren vertelt "het is zo gegaan", zodat ze zelf kunnen bepalen wat te doen: zolang de wetenschapper zich maar niet terugtrekt in een ivorentoren.

In het volgende nummer geeft Kutsal Yesilkagit een samenvatting van zijn onderzoek.

Memorandum: Development Aid for the Palestinian Authority

Joost van Halem

The Netherlands started to support the Palestinian Authority (PA) as a new partner in the Middle East and a supporter of the peace-process after the Oslo Agreements. A development aid programme was set up with the PA. Recently the Netherlands government decided to direct its development aid to three sectors: water, agriculture and primary education. Sector-crossing theme's which get attention are human rights, democratization and good governance and women and development.

Aid for Harbor in Gaza

As a part of the aid the Netherlands became co-financier of a new harbor in Gaza. Other financiers were the French government, the European Investment Bank and the PA itself. Contracts have been signed with Ballast Nedam and the French Spie Batignolles for 150 million guilders (71.4 million Euro). What should the Netherlands Government's position be towards future – financial – support for the harbor in Gaza? A commitment for the current aid has been done and will be kept. Current building however is only a first step; expansion will be needed for the harbor to be successful.

Dutch factors to take into account

Further financial support for the expansion of the Gaza harbor could be seen as a test case of our supportiveness of the Palestinians. The Netherlands image in the Arab and even Muslim world will be improved when we continue supporting the PA. The last years we gained some trust that will be lost if we stop our support of the harbor. Trust of the Arab and Muslim

world is positive for the Netherlands in all sorts of international organizations. It is also good for our economy; it prevents possible boycotts. Aid for the Gaza harbor will lead to new contracts for Dutch companies like Ballast Nedam. Development aid for the harbor is therefore good for our own economy. We have invested a lot of money in the harbor; we should support it until it is a real success. Otherwise all the investments and all of the aid were useless (sunk cost effect).

Only when peace has been reached investments should be done

The bad human rights situation in the Palestinian territories is already causing problems for support in the Netherlands for development aid. Neutral financial aid for infrastructure could be replaced by pro-human rights aid like the financing

of a free radio station. This would prevent national diminishing support for aid as such. Further support for the harbor is not in line with the sectors that were chosen for in the aid policy programme referred to earlier on.

Palestinian factors to take into account

The Palestinian people are very poor compared to the Israeli. This inequality leads to jealousy, jealousy leads to hatred, hatred leads to violence, violence threatens the peace process. The Gaza economy is hardly developed. Linking it up to the global economy is very important for sustainable development in the future. A good harbor is a prerequisite for becoming a part of the global economy. Thus the harbor will strengthen the Gaza economy. Economic development is good for the people and also prevents a growth of terrorist groups like Hamas, which have social-relieve programs thanks to which they are so successful. In the peace process these terrorist groups put many peace initiatives to an end by their violence. People need no so

cial support and thus will not support these groups when the economy is thriving. The PA is responsible for the economy and would gain more support when the economy would thrive. More popular support leads to more legitimacy for the PA, also as peace partner. A decision for peace taken by the PA will have more support when the PA has more legitimacy.

The human rights situation in areas under Palestinian rule is very bad, according to Dutch government resources and Amnesty International. We could better use our aid to support independent voices like radiostations or newspapers. It will improve the democratic system and can prevent human right violations by making them known to the public.

International factors to take into account

A good harbor makes the Gaza-economy less vulnerable to a closing of the borders by Israel. When the peace process temporarily cools down, tensions rise and the borders are closed, this will not automatically have to result in a worsening of the economic situation of the Palestinians. This prevents hatred towards Israel and as such is good for the peace process.

At the moment the PA is publicly supporting the Al Aqsa Intifada, is using its weapons against Israel, still has an anti-Israel education system and has released dozens of terrorists. Further support for the PA could be the wrong signal in relation to the peace process. Anti-peace process movements could seem to be supported by the Netherlands government. Tensions are rising. When the situation is getting out of hand, which is a very serious option according to both

Israeli, Palestinian and American resources, the risk exists that the Israeli bomb the harbor. Reasons could be revenge against the PA or prevention of misuse of the harbor. Our aid then will be made useless. Only when peace has been reached, investments should be done.

Financial support for only one of the peace partners in the Middle East – Israel is too rich to get aid anymore in our current programs – could disrupt the political balance in the peace process. The Dutch government should refrain from such action.

Financial support, or not?

Human rights are one of the core-themes of our development aid policies and we are known for it internationally. Support for the PA with its bad human rights reputation will weaken our strong position on this field.

Future financial support

Further financial support for the

harbor will improve our image in the Arab world, will lead to new contracts for Dutch companies, strengthen the Gaza economy and thus weaken the breeding ground for terrorist groups. It would strengthen the position of the PA. This could lead to stronger support for the peace process if the PA would choose for peace.

No future financial support

Future support for the harbor is not conform new Dutch development aid policies. Because of the bad human rights situation of the PA the Netherlands should support pro-human right activities, not doing

this will also damage our image in the world as a strong supporter of human rights. A destroyed harbor thanks to violence that seems very close would destroy our investments. At the moment the PA does not seem to be a peace partner, support would be the wrong signal in the region. One-sided aid could also disrupt the balance in the peace process.

Conclusions

Future financial support for the Gaza harbor would be positive for the Palestinian Authority and our position in the Arab world. It would however

be bad for the Dutch government domestically, for our image in the rest of the world and for the peace process as long as the PA has not clearly put an end to violence. Based on these conclusions it would be best for the Dutch government not to give future financial development aid for the expansion of the Gaza Harbor.

Stage in het buitenland: Ierland

Friso de Jong

Limerick in Ierland is, voor Ierse begrippen, een grote lelijke arbeidersstad met een hoge criminaliteit en volgens alle reisgidsen, die ik onder ogen heb gehad, een stad om heel snel doorheen te rijden om vervolgens weer van het prachtige Ierse landschap te genieten. Ja mensen, ze hebben eigenlijk wel een beetje gelijk. Limerick is niet Ierland optima forma.

Het is een stadje met zo'n 70.000 inwoners en daarmee na Dublin en Cork de derde stad van de Ierse Republiek. Het is een industriestad met een nog steeds redelijk hoge werkloosheid. Hoewel het al een stuk beter gaat, sinds DELL computers zich hier heeft gevestigd en ongeveer 12% van de beroepsbevolking voor dit bedrijf aan de lopende band staat. Het *Celtic Tiger* effect is hier goed merkbaar geworden. Limerick vaart dus redelijk wel de laatste jaren. Eigenlijk dien ik te zeggen: de werkende beroepsbevolking van Limerick vaart wel. Terwijl in Nederland de ouderen zich verder emanciperen en genieten van hun oude dag, door hier nog gezellig een cursusje te volgen en daar nog een bridge-toernooitje te spelen, staat de oude dag hier gelijk met armoede. De zegen van het Nederlandse systeem is voor mij weer eens duidelijk geworden. Je moet er toch niet aan denken dat jouw grootouders de vuilnisbakken achter het restaurant afstruinen naar voedsel!

Een ander punt waar ons kikkerlandje goed in is - zonder dat wij dat beseffen, laat staan hardop uitspreken - is ons openbaar vervoer. Wat heb ik in Nederland de NS vervloekt en wat liep ik te balen, dat er zomaar een bus uitviel op een

zonnige stranddag waardoor ik nog een kwartier extra op de bus moest wachten. Ik roep het toch maar even: LEVE DE NS! Nou, waarom ik zo voor de NS en het Nederlandse openbaar vervoer op kom, is omdat de treinen en bussen in Nederland in ieder geval een dienstregeling hebben. Er gaat wel eens wat fout en dat levert dan af en toe wat vertraging op. Het openbaarvervoer, dat hier rijdt, heeft ook een dienstregeling, maar

Ik wist niet dat er zoveel water in de wereld was, kan dat niet een beetje beter worden verdeeld? U vraagt zich nu natuurlijk af: Waarom zit die kerel met zijn socialistische ideeën daar dan nog in dat regenachtige ontwikkelingsland met een door hem verafschuwt Anglo-Amerikaans staatsstelsel? Ik zal heel eerlijk tegen u zijn: ook ik heb mijzelf die vraag in de eerste weken van mijn verblijf wel eens gesteld.

Maar Limerick heeft ook haar goede kanten. Weliswaar zijn er hier geen grachten en laat staan grachtenpanden. Maar er zijn hier wel meer dan 400 pubs. De mensen le-

ven daar en ze zijn oprecht vriendelijk en geïnteresseerd. Mensen hier zijn van het vriendelijkste slag en erg gezellig en sociaal, ze nemen de tijd om met je te spreken.

Ook over de universiteit ben ik erg te spreken. De universiteit hier is jong en dus niet zo'n vastgeroeste moloch als de Leidse, waar al vierhonderdvijftig jaar niets verandert en we er nog trots op zijn ook. Nee, dan de University of Limerick, zij is slechts 26 jaren jong en heeft een prachtig gesitueerde campus (met veel Amerikaans geld gefinancierd) in een heuvelland

ik vraag mij af waarom. Nooit rijdt er een bus op tijd en ook al zou er elke 20 minuten een bus van de stad naar de universiteit moeten rijden, het komt regelmatig voor dat je drie kwartier tot een uur staat te wachten in de koude regen. Met de spoorwegen hier schijnt het al niet veel beter te zijn, maar daar heb ik nog niet over hoeven klagen, gelukkig.

Verder is het gebied rondom Limerick gelegen in het estuarium van de Shannon rivier en dat is precies het natste plekje van Ierland, dus een dag zonder regen is uniek.

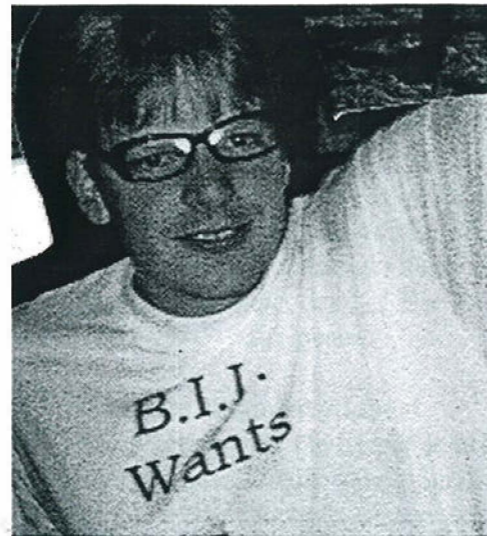
aan de rivier. De instelling heeft prima faciliteiten: een goede bibliotheek, een spiksplinternieuw sportcentrum met een vijftig-meter zwembad, drie sporthallen, tennisbanen, fitnesscentrum etc. etc. En dan in Leiden maar zeuren over het afstoten van het sportcentrum. Alle universiteitsgebouwen zijn met elkaar verbonden door een ingenieus gangen- en bruggensysteem. Gevolg is dat je 's avonds, op weg naar huis, bemerkt dat de straat nog steeds meer op een rivier dan op een weg lijkt en dus moet constateren dat het weer eens de hele dag geregend heeft.

De universiteit hier is niet zo'n vastgeroeste moloch als de Leidse

Het onderwijs hier is erg klassikaal hetgeen voor mij erg goed werkt. Ik zal altijd vrijere onderwijs-systemen prevaleren boven strak geleide HBO-instellingen, omdat ik van mening ben dat zelfstudie beter is voor je zelfontplooiing, maar toch is het leuk om kennis te maken met een ander systeem. Het bevat me dus wel erg goed hier.

Ik heb dan nog niet eens gesproken over het sociale leven dat ik hier leid. Zoals iedereen beaamt, die als Erasmus-student de stap gezet heeft om zijn of haar blik eens in het buitenland te verruimen: Het is geweldig! De uitstapjes in het weekend en de feestjes zijn erg leuk en leerzaam. Erasmus is Europese integratie in de praktijk. Natuurlijk wordt er een biertje gedronken en soms ook wel eens twee, maar vooral het contact en de discussies over de Europese Unie met bestuurskundestudenten uit andere EU lidstaten of bijna-lidstaten zijn erg leerzaam en geven je duidelijk een andere kijk op die landen. Met vakken als "Vergelijkende analyse van politieke stelsels" en "Europeanisering en Binnenlands Bestuur" als theoretische basis is het erg leuk om je kennis uit te breiden met verhalen uit de praktijk. Zo vertelde een Ier mij een aantal verhalen waaruit blijkt hoe de Europese Structuurfonds-gelden op een schandalige manier worden verspild. In het volgende nummer meer hierover.

Limerick ligt erg centraal aan de Westkust van Ierland. Dat maakt

het tot een ideale uitvalsbasis voor bezoeken aan de mooiste plaatsen van Ierland. Ik trek er dan ook regelmatig op uit. Met een groepje een auto huren (of twee) en dan op weg naar Cork, Dublin, Belfast, Galway en onderweg nog even wat natuur en cultuur opsnuiven ook. Kortom het leven hier is prima. Ik verheug mij op het feit dat het tweede semester de Leidse inbreng in Limerick wordt verdubbeld. Gert Varkevisser komt ook deze kant op, dus u zult in komende nummers nog overspoeld worden met verhalen over dit prachtige land.

To be continued...

Bezoek de vernieuwde site van Bestuurskundige Berichten:

<http://welcome.to/bil>

(via de BB-button)

Wegens een perfecte samenwerking is Den Haag nu ook Institutioneel Lid van de B.I.L.!

Activiteiten 2000 - 2001 tot nu toe:

- Okt. '00** Teambuilding event in de Ardennen (Aiko dook van 46 meter!)
 - Nov. '00** Ondersteuning lezing De Hoop Scheffer
 - Dec. '00** Kerstborrel met Haagse B.I.L.-lers
- Volgend jaar meer leuks en zinnigs uit het Haagse.

OP ZOEK NAAR DE
**PERFECT
MATCH**

Vraag jij je af welke werkgever het beste bij je past? Gaan je gedachten uit naar een grote organisatie die een maatschappelijke taak combineert met bedrijfsmatig werken? Denk dan eens aan een loopbaan bij de gemeente Den Haag met alle mogelijkheden voor jouw inhoudelijke ontplooiing en persoonlijke groei. Deze mogelijkheden doen zich voor in een omgeving die voortdurend in ontwikkeling is. Wij bieden volop variatie door de vele thema's die een rol spelen bij het leven en werken van een half miljoen mensen in een grote stad. Behalve op een uitdagende werkkring mag je rekenen op moderne arbeidsvoorwaarden met mogelijkheden voor individuele keuzes en leuke extra's zoals bedrijfsfitness.

De gemeente Den Haag zoekt regelmatig talentvolle hoger opgeleiden voor verschillende vacatures en traineeships.

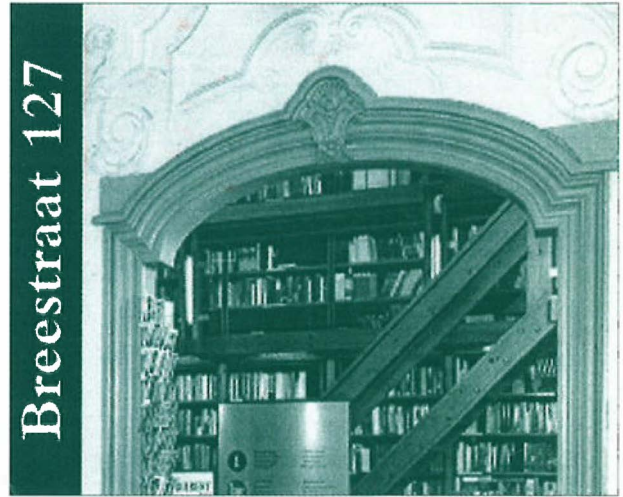
Ook zijn er elk jaar mogelijkheden voor stages en afstudeeropdrachten. Wil je meer weten? Neem dan contact op met Wilbert Flinterman, telefonisch (070 - 353 27 35) of per E-mail (w.flinterman@bsd.denhaag.nl)

Gemeente Den Haag wenst alle leden van de B.I.L. een gelukkig en succesvol 2001!

Studeren in Leiden?

Daar kun je ons
wel bij gebruiken!

Kooyker Ginsberg *)

*) *Meer dan 100.000 boeken in voorraad...*

Breestraat 93 & 127 / Leiden Tel. (071)5160500